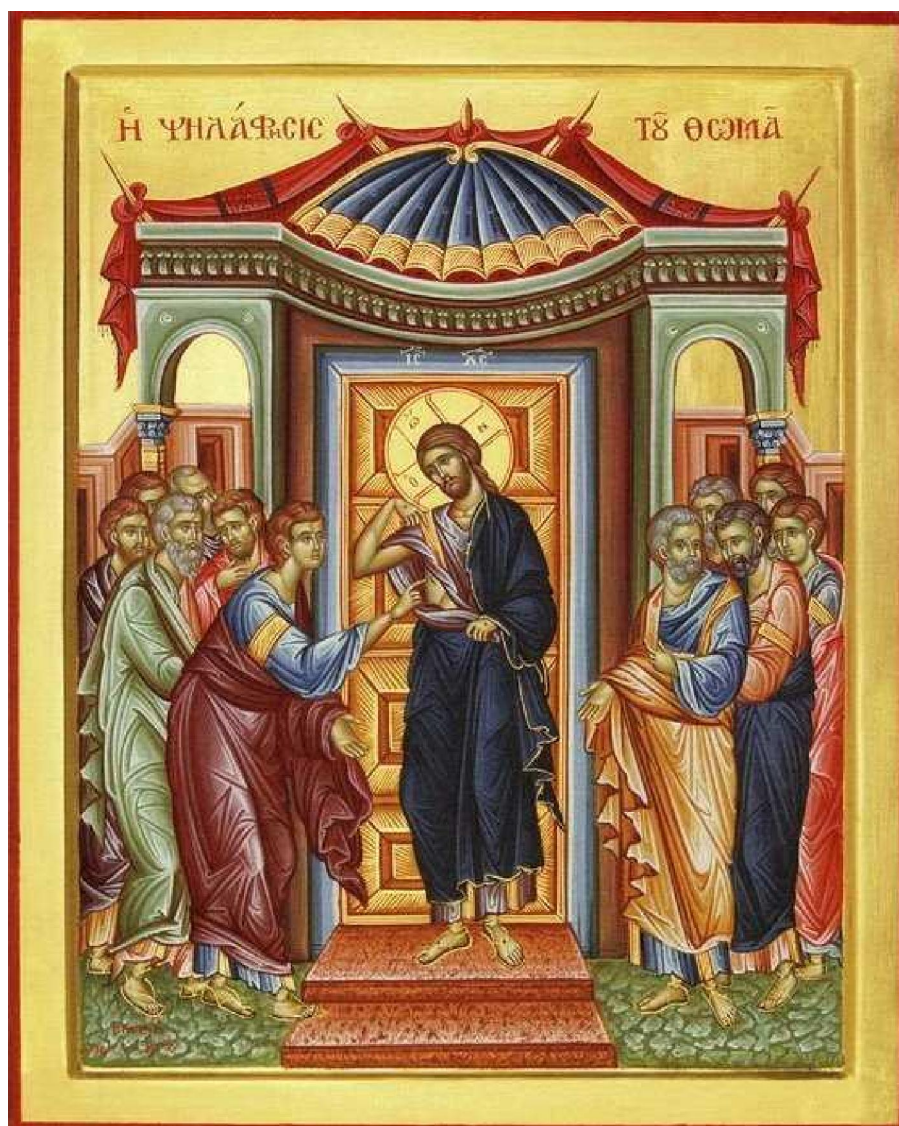

PENTICOSTARUL

DUMINICA ÎNTÂIA DUPĂ PAȘTI (ANTIPASHA)

numită și

DUMINICA ÎNCREDINȚĂRII LUI TOMA

© www.teologie.net / 2015

În ceastă duminică de Praznic, toate cântările se pun doar din Penticostar, lăsând la o parte chiar și unele cântări pascale.

LA VECERNIA MICĂ

Se pun stihirile pe 4, și se cântă la: Doamne, strigat-am..., următoarele stihiri, glasul 1:

Podobie: Ceea ce ești bucuria...

Precum mai înainte a răbdat crucea și uciderea cea nedreaptă, așa și acum, înviind din mormânt a treia zi, pecetluit fiind mormântul, și stând înaintea Ucenicilor, ca un Atotputernic, ușile fiind încuiate, rabdă Hristos cu iubirea de oameni și pipăirea (de două ori).

Necredința lui Toma, pipăind cu dreapta cea iscoditoare rănile mâinilor și ale picioarelor, cu multă îndrăzneală, spre încredințarea a toată lumea, adeverește Învierea cea mântuitoare pentru lume, a Cuvântului Dumnezeu-Omul, din temnița iadului.

Adunați fiind Apostolii Tăi, Cuvinte, de frică după patima Ta și ușile fiind încuiate, fără de veste ai intrat în mijlocul lor, pace dăruindu-le și îngăduind lui Toma să pipăie cinstitele răni ale coastei Tale.

Slavă... Și acum..., glasul al 2-lea:

După învierea Ta, Doamne, adunați fiind Ucenicii Tăi și ușile fiind încuiate, ai stat în mijlocul lor, pace dăruindu-le. Și încredințându-se și Toma, din vederea mâinilor și a coastei Tale, Domn și Dumnezeu Te-a mărturisit pe Tine, Care mântuiești pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, Iubitorule de oameni.

LA STIHOAVNĂ

Stihirile, glasul al 2-lea:

Podobie: Casa Eufratului...

Cu buze curate lăudați, oameni, împreună cu îngerii, pe Cel ce a înviat a treia zi din mormânt și lumea împreună a ridicat.

Stih: Laudă, Ierusalime, pe Domnul, laudă pe Dumnezeul tău, Sioane.

Arătatu-Te-ai Sfinților Tăi Apostoli, Mântuitorule, ușile fiind încuiate, printr-înșii înnoindu-se nouă Duhul Tău cel Sfânt.

Stih: Că a întărit stâlpii porții tale; a binecuvântat pe fiii tăi, întru tine.

Pe Tine, Împărate al tuturor, văzându-Te acum nu cu ochii, ci cu dorul inimii, încredințați fiind că ești Dumnezeu, cu cântări Te mărim.

Slavă... Și acum..., același glas:

Pace dai poporului Tău, Izbăvitorule, și dezlegare de greșeli, pentru rugăciunile Preacuratei și singurei Maici a lui Dumnezeu.

TROPARUL, glasul al 7-lea:

Pecetluind fiind mormântul, din mormânt viață ai răsărit, Hristoase Dumnezeule; și ușile fiind încuiate, înaintea Ucenicilor ai venit, Învierea tuturor, Duh drept printr-înșii înnoindu-se nouă, după mare mila Ta.

Apoi ectenia mică și otpustul.

LA VECERNIA MARE

După ce binecuvântează preotul: Binecuvântat este Dumnezeul nostru, **se cântă:** Hristos a înviat... **de trei ori. Și îndată citim Psalmul 103, fără:** Veniți să ne închinăm... **(Așa se face la toate slujbele până la Odovania Paștilor. Dar atunci când slujbele se încep cu rugăciunile începătoare și Hristos a înviat se cântă în loc de Împărate ceresc..., înainte de psalm se zice deja Veniți să ne închinăm, cu trei închinăciuni mici)**

Apoi, ectenia mare și se citește Catisma întâi, după regulă.

La: Doamne, strigat-am..., se pun Stihirile pe 10; și se cântă Stihirile idiomele, alcătuite de Ioan Monahul, glasul 1:

Fiind ușile încuiate și Ucenicii adunați, ai intrat fără de veste, Atotputernice Iisuse, Dumnezeul nostru; și stând în mijlocul lor și pace dându-le, i-ai umplut de Duh Sfânt; și le-ai poruncit să aștepte și nicăieri să nu se depărteze din Ierusalim, până când nu vor fi îmbrăcați cu putere de sus. Pentru aceasta grăim către Tine: Luminarea și Învierea și Pacea noastră, slavă Ție **(de două ori).**

După opt zile de la Învierea Ta, Doamne, Te-ai arătat Ucenicilor Tăi, în locul în care erau adunați; și grăind către dânșii: Pace vouă!, ai arătat

ucenicului care se îndoia mâinile și preacurata coastă; iar acela, încredințându-se, a grăit către Tine: Domnul meu și Dumnezeu meu, slavă Ție (de două ori).

Toma, cele ce se numea și Geamăn, nu era cu dânșii când ai intrat, Hristoase, ușile fiind încuiate; pentru aceasta, și necrezând el spusele lor, din necredință în credință l-ai întărit. Nu ai socotit, Bunule, lucru nevrednic a-i arăta lui preacurată coasta Ta și rănilile mâinilor și ale picioarelor. Iar el, pipăind și văzând, Te-a mărturisit pe Tine că ești nu numai Dumnezeu și nici numai om, ci a grăit: Domnul meu și Dumnezeu meu, slavă Ție (de două ori).

Ucenicii îndoindu-se, a opta zi a venit Mântuitorul înaintea lor, unde erau adunați, și, pace dându-le, către Toma a grăit: Vino, Apostole, pipăie mâinile în care au înfipt piroanele. O, nevinovata îndoială a lui Toma! Inimile credincioșilor la cunoștință le-a adus, și cu frică a grăit: Domnul meu și Dumnezeu meu, slavă Ție (de două ori).

Alte stihiri, glasul al 2-lea:

După Învierea Ta, Doamne, adunați fiind Ucenicii Tăi și ușile fiind încuiate, ai venit între ei, pace dându-le lor. Și încredințându-se Toma, din vederea mâinilor și a coastei Tale, Domn și Dumnezeu Te-a mărturisit pe Tine, Care mântuiești pe cei ce nădăjduiesc în Tine, Iubitorule de oameni.

Fiind ușile încuiate, stând Iisus înaintea Ucenicilor, le-a dat încredere și pace. Apoi a zis lui Toma: Pentru ce te îndoiești că am înviat din morți? Adu aici mâna ta și o pune în coasta Mea, și vezi, că, deși tu nu ai crezut, toți au cunoscut Patimile și Învierea Mea, grăind împreună cu tine: Domnul meu și Dumnezeu meu, slavă Ție.

Slavă... și acum..., glasul al 6-lea:

Ușile fiind încuiate, venit-ai la Ucenici, Hristoase. Atunci Toma, prin dumnezeiască rânduială, nu se afla cu dânșii. Că zicea: Nu voi crede de nu voi vedea și eu pe Stăpânul; de nu voi vedea coasta din care a țâșnit sângele și apa botezului; de nu voi vedea rana, prin care s-a vindecat omul de rana cea mare; de nu voi vedea că nu este ca un duh, ci trup și oase. Cel ce ai călcat moartea și pe Toma l-ai încredințat, Doamne, slavă Ție!

INTRARE CU CĂDELNIȚA: Lumină lină...

Prochimenul zilei: Domnul S-a împărătit...

LA LITIE

Stihurile idiomele; glasul al 4-lea:

Venit-ai, Doamne, cu strălucirea cea neumbrită a Dumnezeirii Tale, ușile fiind încuiate; și stând în mijlocul Ucenicilor, le-ai dezvelit coasta Ta; și arătându-le semnele rănilor mâinilor și ale picioarelor Tale, și risipind mâhnirea tulburării lor, ai glăsuț lămurit: Precum vedeți, din trupul cu care M-am întrupat, prieteni, nu port fire de duh. Iar pe ucenicul care se îndoia, l-ai îndemnat să se atingă cu frică, zicându-i: Cel ce pe toate le iscodești, vino, și nu te mai îndoii! Iar el, simțind cu mâna cele două firi, cu frică și încredere a grăit, pătruns de credință: Domnul meu și Dumnezeul meu, slavă Ție.

Glasul al 8-lea:

Atinge-te, Tomo, de coasta Mea cu mâna, zice Hristos, și vino de pipăie semnele cuielor; cercetează cu credință și crede Mie, nu fi neîncrezător! Iar Toma, cum s-a atins cu degetul de Stăpânul, cu glas mare a grăit: Tu ești Dumnezeul și Domnul meu, Milostive, slavă Ție!

Slavă... și acum..., glasul al 8-lea, a lui Anatolie.

Fiind ușile încuiate și Ucenicii adunați, a venit Mântuitorul unde erau strânși și, stând în mijlocul lor, a zis către Toma: Vino de pipăie și vezi semnele cuielor; întinde mâna ta și te atinge de coasta Mea, și nu fi neîncrezător, ci vestește cu credință Învierea Mea cea din morți.

LA STIHOAVNĂ

Stihurile idiomele; glasul al 4-lea:

O, uimitoare minune! Necredința a rodit credință nezdruncinată. Că zicea Toma: De nu voi vedea, nu voi crede! Dar pipăind coasta, a mărturisit pe Cel întrupat, ca pe Însuși Fiul lui Dumnezeu. L-a cunoscut ca pe Cel ce a pățimit cu trupul, L-a propovăduit ca pe Dumnezeul Cel înviat; și a grăit cu glas de bucurie: Domnul meu și Dumnezeul meu, slavă Ție.

Stih: Laudă, Ierusalime, pe Domnul, laudă pe Dumnezeul tău, Sioane.

O, uimitoare minune! Iarba atingându-se de foc s-a păzit nearsă; că punându-și Toma mâna în coasta cea de foc a lui Iisus Hristos Dumnezeu, nu s-a aprins prin pipăire; ci neîncrederea sufletului o a schimbat în dreaptă credință. Și cu căldură a grăit din adâncul sufletului: Tu ești Stăpânul meu și Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, slavă Ție!

Stih: Că a întărit stâlpii porții tale, a binecuvântat pe fiii tăi, întru tine.

O, uimitoare minune! Ioan și-a plecat capul pe pieptul Cuvântului, iar Toma s-a învrednicit să pipăie coasta Lui; acela a scos de acolo, cu înfricoșare, adânc de teologie: taina întrupării lui Hristos; iar acesta s-a învrednicit a ne învăța pe noi cele de taină; că a pus lămurit, înaintea noastră, dovezile Învierii Lui, grăind: Domnul meu și Dumnezeul meu, slavă Ție.

Slavă... și acum..., glasul al 5-lea:

Iubitorule de oameni, mare și fără asemănare este mulțimea îndurărilor Tale! Că îndelung ai răbdat: de iudei fiind lovit peste obraz, de Apostoli pipăit și de cei ce Te tăgăduiau pe Tine mult ispitit. Cum Te-ai întrupat? Cum Te-ai răstignit, Cel ce ești fără de păcat? Ci, dă-ne înțelegere ca și lui Toma, ca să grăim Ție: Domnul meu și Dumnezeul meu, slavă Ție.

După Tatăl nostru..., se cântă troparul, glasul al 7-lea: Pecetluit fiind mormântul..., de trei ori (caută la Vecernia mică). Apoi binecuvântarea pâinilor.

Iar dacă nu este priveghere, în această sâmbătă, la Vecernia mare se cântă troparul Praznicului o singură dată, iar la Pavecerniță, după Cuvine-se cu adevărat... și Sfinte Dumnezeule..., Tatăl nostru..., și celelalte, se pune Condacul Praznicului, apoi Slavă... și acum..., al Paștilor: Deși Te-ai pogorât în mormânt... și așa se zice până la Odovania Paștilor. Iar la Miezonoptică se cântă Canonul Sfintei Treimi din Octoih glasul 1; apoi se zic troparele Sfintei Treimi. După Tatăl nostru..., citim troparul: Pecetluit fiind mormântul..., Doamne miluiește de 40 de ori, Slavă..., și acum..., Ceea ce ești mai cinstită..., și stih: Dumnezeule, milostivește-Te spre noi... și otpustul.

Cade-se a ști: că din această Duminică și până la Duminica Tuturor Sfinților, se citește din Tâlcuirea Sfântului Ioan Gură de Aur la Faptele Apostolilor.

LA UTRENIE

Începutul cu: Slavă Sfintei și Celei de o ființă... și Hristos a înviat... **de trei ori, cu glas lin și rar, în timp ce preotul face obișnuita cădere mare de la începutul Utreniei. Apoi:** Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu... și se citesc cei șase psalmi, după care, ectenia mare.

La: Dumnezeu este Domnul... se cântă troparul Praznicului de trei ori și se citesc catismele de rând.

După întâia Catismă se cântă Sedealna, glasul 1.

Podobie: Piatra fiind pecetluită...

De frica iudeilor fiind ascunși Ucenicii și în Sion adunați, ai intrat la dânșii, Bunule. Și fiind ușile încuiate, ai stat în mijlocul lor, umplându-i de bucurie; și le-ai arătat lor mâinile și rănilor preacuratei Tale coaste, zicând ucenicului celui ce se îndoia: Adu mâna ta și caută de vezi că Eu însumi sunt, Cel ce am pățimit pentru tine. (de două ori).

După a doua Catismă, se cântă Sedealna, glasul 1.

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule...

Fiind ușile încuiate, ai stat înaintea Ucenicilor, Hristoase, Cel ce ești Viața, și le-ai arătat coasta, mâinile și picioarele Tale, adevărându-le învierea Ta din mormânt. Dar Toma nu se afla cu dânșii; pentru aceasta zicea: De nu-L voi vedea, nu voi crede cuvintelor voastre (de două ori).

Și în loc de Bindecuvântările Învierii, se cântă Polieleul cu Mărimurile (din Catavasier sau Psaltire); iar după Polieleu, Sedealna, același glas și aceeași Podobie, ca mai sus.

Văzând coasta Mea și rănilor cuielor, pentru ce nu crezi, Tomo, Învierii Mele?, a zis Domnul, după ce a înviat din mormânt și S-a arătat Apostolilor, cum nu se poate spune. Iar Geamănul, crezând, a grăit către Făcătorul: Dumnezeul meu ești, și Domnul (de două ori).

Apoi Antifonul 1 al glasului al 4-lea:

PROCHIMEN, glasul al 4-lea:

Laudă, Ierusalime, pe Domnul; laudă pe Dumnezeul tău, Sioane.

Stih: Că a întărit stâlpii porții tale, a binecuvântat pe fiii tăi, întru tine.

Evanghelia I a Învierii, de la Matei.

Învierea lui Hristos văzând... și Psalmul 50:

Slavă..., glasul al 2-lea:

Pentru rugăciunile Apostolilor Tăi, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Și acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu...

Stih: Miluiește-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta...

Stihira, glasul al 6-lea:

Înviind Iisus din mormânt, precum a zis mai înainte, a dăruit nouă viață veșnică și mare milă.

CANONUL

Alcătuit de Sfântul Ioan Damaschin

Se pune irmosul de două ori și troparele pe 12.

Cântarea 1, glasul 1:

Irmosul:

Să cântăm, toate popoarele, cântare de biruință, Celui ce a liberat pe Israel din robia cea amară a lui Faraon și l-a călăuzit cu picioarele neudate prin adâncul mării, că S-a preaslăvit.

Astăzi este primăvara sufletelor; că Hristos, ca un soare răsărind din mormânt a treia zi, a alungat iarna cea întunecată a păcatului nostru; pe Dânsul să-L laudăm, că S-a preaslăvit.

Împărăteasa vremilor, aducând prea luminat daruri zilei celei purtătoare de lumină și împărătese a zilelor, veselește pe fiii cei aleși ai Bisericii, laudând neîncetat pe Hristos, Cel ce a înviat.

Nici porțile morții, Hristoase, nici pecetea mormântului, nici încuietorile ușilor nu s-au împotrivit Ție; ci înviind, ai venit la prietenii Tăi, Stăpâne, dându-le lor pacea, care covârșește toată mintea.

Catavasiile Paștilor: Ziua Învierii...

Cântarea a 3-a:

Irmosul:

Întărește-mă, Hristoase, pe piatra poruncilor Tale și mă luminează cu lumina feței Tale; că nu este alt Sfânt, afară de Tine, Iubitorule de oameni.

Înnoindu-ne pe noi, cei vechi, și nepieritori făcându-ne pe noi, cei pieritori, Hristoase, prin crucea Ta, ne-ai poruncit să viețuim cu vrednicie întru înnoirea vieții.

În mormânt fiind închis cu trupul Tău cel mărginit, ai înviat, Hristoase, Cel ce ești nemărginit; și ușile fiind încuiate, ai venit înaintea Ucenicilor Tăi, Atotputernice.

Păstrând rănilile Tale, Hristoase, pe care de bună voie le-ai răbdat pentru noi, le-ai arătat Ucenicilor Tăi, ca pe o mărturie a slăvitei Tale Învieri.

Catavasiie: Veniți să bem băutură nouă...

IPACOI, glasul al 6-lea:

Precum în mijlocul Ucenicilor Tăi ai venit, Mântuitorule, pace dându-le lor, vino și la noi și ne mântuiește.

Cântarea a 4-a:

Irmosul:

Mare este taina rânduiei Tale, Hristoase! Că pe aceasta mai înainte văzând-o Avacum, de sus, prin dumnezeiască arătare, a grăit către Tine: Venit-ai spre mântuirea poporului Tău, Iubitorule de oameni.

Fiere a gustat Hristos, vindecând gustarea cea de demult și dând acum, cu fagurele de miere, strămoșului luminare și împărtășire din dulceața Lui.

Bucuratu-Te-ai fiind pipăit, Iubitorule de oameni! Pentru aceea, spre aceasta ai îndemnat pe Toma, cel ce nu credea, tinzându-i coasta, Hristoase, și adevărind lumii Învierea Ta cea de a treia zi.

Bogăție scoțând, Făcătorule de bine, din vistieria cea nefurată a dumnezeieștii coaste împunse cu sulița, Geamănul umple lumea de înțelepciune și de cunoștință.

Limba ta cea prea fericită este lăudată, o, Geamănule, că ea a propovăduit, întâi, cu dreaptă cinstire, pe Dătătorul de viață Iisus, Dumnezeu și Domn, umplându-se de har prin pipăire.

***Catavasie:** La dumnezeiasca strajă...*

Cântarea a 5-a:

Irmosul:

***Dis-de-dimineată** venind, Te lăudăm pe Tine, Hristoase, Cel ce ești împreună fără de început cu Tatăl, și Mântuitorul sufletelor noastre; pace lumii dăruiește, Iubitorule de oameni!*

Stând Mântuitorul înaintea prietenilor celor întristați, cu venirea Sa toată mâhnirea a îndepărtat și i-a făcut să se bucure întru Învierea Sa.

O, cu adevărat vrednică este de laudă fapta cea înfricoșătoare a lui Toma! Că a pipăit cu îndrăzneală coasta care strălucea de dumnezeiescul foc.

Necredința lui Toma ne-ai arătat-o roditoare de credință, Hristoase; căci cu înțelepciunea Ta porți grijă de toate, cu folos, ca un iubitor de oameni.

***Catavasie:** Să mergem dis-de-dimineată...*

Cântarea a 6-a:

Irmosul:

***Pe** prorocul l-ai scos din pântecelul chitului, Iubitorule de oameni; scoate-mă și pe mine din adâncul greșelilor, rogu-mă!*

Pe Toma nu l-ai lăsat cufundat în adâncul necredinței, Stăpâne, ci i-ai întins palmele spre pipăire.

Mântuitorul nostru zicea: Pipăindu-Mă, vedeți că port oase și trup; Eu nu m-am schimbat.

Toma, nefiind de față la întâia intrare a Ta, Mântuitorul nostru, a pipăit coasta și, crezând, a cunoscut.

Catavasia: Pogorâtu-Te-ai în cele mai de jos...

CONDAC, glasul al 8-lea:

Toma, cu dreapta lui cea iubitoare de încredințare, a cercat coasta Ta cea de viață dătătoare, Hristoase Dumnezeu. Că dacă ai intrat, ușile fiind încuiate, dimpreună cu ceilalți Apostoli a grăit către tine: Domnul meu ești și Dumnezeuul meu!

ICOS

Cine a ferit mâna ucenicului nearsă, atunci când s-a apropiat de coasta cea de foc a Domnului? Cine i-a dat ei îndrăzneală, de a putut pipăi osul cel de văpaie? - Numai coasta care a fost pipăită. Că dacă aceasta n-ar fi dat putere dreptei celei de lut, cum ar fi putut pipăi semnele patimilor care au făcut să se cutremure cele de sus și cele de jos? Lui Toma s-a dat darul acesta de a o pipăi pe ea și de a grăi lui Hristos: Domnul meu ești și Dumnezeuul meu!

SINAXAR

LA DUMINICA ÎNCREDINȚĂRII LUI TOMA

În prima duminică după Paști, prăznuim înnoirea Învierii lui Hristos și pipăirea Lui de către Sfântul Apostol Toma.

Era un obicei vechi, ca să se facă înnoirea (adică prăznuirea), în fiecare an, a întâmplărilor cu faimă mare; că scurgându-se timpul și ajungând din nou la ziua în care avusese loc, mai înainte, o întâmplare, se făcea în fiecare an pomenirea acelei întâmplări, spre a nu se da uitării faptele mărețe. Aceasta este obârșia obiceiului, la iudei, de a sărbători, în fiecare an, trecerea prin Marea Roșie, adică Paștile, prăznuit de ei întâia oară în Ghilgal; de aci prăznuirea în fiecare an, cu multă strălucire, a Cortului Mărturiei; de aci prăznuirea în fiecare an a Împărăției lui David, ca și a altor întâmplări, pe care nu le vom mai înșira pe fiecare în parte. Deci, deoarece Învierea Domnului întrece în măreție toate celelalte lucruri din viață și este mai presus de toată cugetarea, o înnoim și o prăznuim nu numai în fiecare an, ci și pururea, în fiecare a opta zi. Astfel, Duminica de azi este întâia înnoire a Învierii, care cu dreptate se poate numi și a opta, și cea dintâi. A opta, ca una care se face la opt zile după Paști; iar întâia, ca una ce este începătoare a celorlalte. A opta, iarăși, fiindcă este rânduită ca icoană a acelei zile fără de sfârșit, a veacului viitor, care va fi desigur și cea dintâi și una singură, nemaifiind despărțită de vreo noapte.

Iar cu Toma, așa a fost: Când Hristos s-a arătat Ucenicilor, în seara zilei în care a înviat, Toma nu era de față, fiindcă, de frica iudeilor, încă nu se adunase cu ceilalți laolaltă. Dar, la câțeva vreme după aceasta, venind și aflând de venirea lui Hristos, nu numai că nu a dat crezare celorlalți Ucenici, cum că L-au văzut pe El înviat, dar nici n-a crezut de fel, că Hristos a înviat, cu toate că era unul din cei doisprezece. Dar Dumnezeu, Cel ce toate le rânduieste spre bine, purtând grijă pe de o parte și de acela singur, iar pe de altă parte, printr-o tainică iconomie, căutând să facă crezută și mai vârtos Învierea, de cei ce vor veni după aceea, lăsând să treacă opt zile, pentru ca să aprindă și mai tare dragostea aceluia, și mai cu seamă să facă așa ca cel ce nu crezuse să dea tuturor o credință și mai sigură în Înviere, a venit din nou și ușile fiind încuiate ca și mai înainte, dar găsindu-se de față și Toma, a intrat la ei.

Și spunându-le, ca de obicei, Pace vouă!, s-a îndreptat spre Toma și i-a grăit: "Adu-ți degetul tău încoace și vezi mâinile Mele; și adu-ți mâna ta și pune-o în coasta Mea și nu mai fi necredincios, ci credincios". Iar Toma, cercetând cu băgare de seamă și încredințându-se prin pipăire (căci i s-a îngăduit să vadă și să facă acestea spre încredințare, deși Domnul era cu trup desăvârșit nesticăcios și îndumnezeit), a strigat: "Domnul meu și Dumnezeul meu!" Una pentru trup, iar alta pentru Dumnezeire. Iar Hristos a zis lui: "Fiindcă M-ai văzut, ai crezut; fericiti sunt cei ce n-au văzut și au crezut."

Iar Geamăn se numește Toma ori pentru că S-a născut împreună cu altul, ori pentru că a șovăit să creadă Învierii, sau pentru că avea la mâna dreaptă două degete lipite din fire, adică cel din mijloc de cel de lângă el, numit arătător, ca și cum ar fi zis cineva că avea să se îndoiască și să pipăie pe Domnul cu ele. Alții zic însă, cu mai multă dreptate, că numele Toma se tâlcuiește Geamăn.

Aceasta este cea de a treia arătare a lui Hristos.

A patra arătare a Mântuitorului, după Înviere, s-a petrecut pe Marea Tiberiadei, în timp ce Ucenicii pescuiau; când S-a împărțit și din mâncarea cea pregătită pe Dumnezeiescul foc, precum Singur știe, vădind Învierea cu și mai multă tărie. După aceea S-a arătat la Emaus; iar a șasea oară S-a arătat în Galileea, celor unsprezece, precum se zice, făcând semne multe și mai presus de fire înaintea Ucenicilor Săi după Înviere (căci acestea nu le-a arătat multora); iar Evangheliștii au lăsat la o parte toate acestea de a le scrie, pentru că nu era cu puțință să le cunoască oamenii cei mulți, care trăiau în lume, ca unele care erau cu totul mai presus de fire.

Pentru rugăciunile Apostolului Tău Toma, Hristoase Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a:

Irmosul:

Cu cântare dulce versuitoare, erau chemate popoarele să slujească idolului; dar tinerii lui David, după obiceiul părintesc, cântând din cântările Sionului, au zădărnicit porunca cea potrivnică a tiranului și văpaia în rouă au prefăcut, cântând cântare: „Preainălțate Dumnezeule, al părinților și al nostru, bine ești cuvântat!”

Această zi este purtătoare de lumină, ca cea dintâi dintre zile și doamnă, în care poporul cel nou și dumnezeiesc se cuvine să se bucure. Căci cu cutremur ea poartă și chipul veacului ce vrea să fie, ca ceea ce este ziua a opta. Preaînălțate Dumnezeule, al părinților și al nostru, bine ești cuvântat!

Toma geamănul care singur a îndrăznit, făcându-ne bine cu credința lui cea îndoielnică, risipește în toată lumea necunoștința cea întunecată cu îndoiala cea credincioasă; iar lui își împletește cu adevărat cunună, zicând: Tu ești Domnul, Preaînălțate Dumnezeule, al părinților și al nostru, bine ești cuvântat!

Nu în zadar îndoindu-se Toma despre Învierea ta, nu se pleca; căci apoi se străduia să o arate fără îndoială, Hristoase, tuturor neamurilor. Drept aceea, prin îndoială, făcându-i pe toți să creadă, i-a învățat să zică: Tu ești Domnul, Preaînălțate Dumnezeule, al părinților și al nostru, bine ești cuvântat!

Cu frică punându-și Toma mâna, în coasta Ta cea purtătoare de viață, Hristoase, cutremurându-se a simțit, Mântuitorule, îndoita lucrare a celor două firi, care erau întru Tine împreunate, fără amestecare; și cu credință a grăit zicând: Tu ești Domnul, Preaînălțate Dumnezeule, al părinților și al nostru, bine ești cuvântat!

Catavasia: *Cel ce ai izbăvit pe tineri...*

Cântarea a 8-a:

Irmosul:

Pe Domnul, *Cel ce a păzit pe tineri în văpaia focului din cuptorul care ardea, și în chip de înger la dânșii S-a pogorât, lăudați-L și-L preaînălțați întru toți vecii.*

Dorind Toma să vadă chipul Tău, cel aducător de bucurie, mai întâi nu credea; dar învrednicindu-se de vederea Ta, Dumnezeu și Domn Te-a numit pe Tine, Stăpâne; pe care Te preaînălțăm întru toți vecii.

Pe Domnul, Care a răbdat îndoiala lui Toma și i-a arătat coasta și cu palma aceluia a fost iscodit cu grijă, lăudați-L și-L preaînălțați întru toți vecii.

Iscodirea ta, Tomo, ne-a deschis nouă vistierie ascunsă; că teologhisind cu limbă de Dumnezeu insuflată, ziceai: Lăudați-L pe Hristos și-L preaînălțați întru toți vecii!

Catavasia: Această vestită și sfântă zi...

Ceea ce ești mai cinstită... nu se cântă; ci se pun ale Canonului.

Cântarea a 9-a:

Irmosul:

Pe tine, făclia cea luminoasă și Maica lui Dumnezeu, slava cea prea strălucită și mai înaltă decât toate făpturile, cu cântări te mărim.

Ziua Ta cea luminoasă și prea strălucită, Hristoase, cea cu totul plină de lumina harului, în care, frumos la înfățișare, ai venit înaintea Ucenicilor Tăi, cu cântări o mărim.

Pe Tine, Cel pipăit în coastă cu palma cea de lut, și fără să o arzi cu focul ființei dumnezeiești, celei fără de materie, cu cântări Te mărim.

Pe Tine, Hristoase, Cel ce ai înviat din mormânt ca un Dumnezeu, nu cu ochii văzându-Te, ci cu dorul inimii crezând, cu cântări Te mărim.

Catavasia: Luminează-te, luminează-te...

Ectenie mică, apoi: Sfânt este Domnul Dumnezeu nostru. (de 3 ori).

LUMINÂNDA

Glasul al 2-lea:

Podobie: Cel ce ai împodobit cerul...

Cel ce cu mâna ta ai cercat rănila mădularelor Mele, Tomo, nu-Mi fii Mie necredincios, Celui rănit pentru tine; ci gândește la fel cu Ucenicii, și Mă propovăduiește Dumnezeu viu (de două ori).

Slavă... Și acum...

Astăzi primăvara miresmează și făptura cea nouă se bucură; astăzi se ridică încuietorile ușilor și ale necredinței prietenului Toma, care grăiește: Domnul și Dumnezeuul meu!

LA LAUDE

Se pun stihirile pe 4, glas 1.

Podobie: Prealăudaților mucenici...

Precum nu ai stricat pecețile mormântului, Hristoase, Dătătorule de viață, așa după înfricoșată Învierea Ta cea din mormânt, ai intrat prin ușile încuiate, la preaslăviții Tăi Apostoli, bucurându-i pe ei și Duh drept dându-le lor, pentru nemăsurată mila Ta (de două ori).

Toma, cel numit și Geamăn, nu era de față când Te-ai arătat Tu, Doamne, Ucenicilor; pentru aceea nu credea Învierii Tale și grăia celor ce Te văzuseră pe Tine: De nu voi pune degetul meu în coasta Lui și în rănile cuielor, nu voi crede că a înviat.

Precum voiești pipăie, a grăit Hristos către Toma: Pune mâna ta și Mă cunoaște, că am oase și trup pământesc; și nu fi neîncredător, ci împreună cu ceilalți încredințează-te. Iar el a grăit: Tu ești Dumnezeuul meu și Domnul; slavă Învierii Tale!

Slavă... glasul al 6-lea:

După opt zile de la Învierea Ta, Iisuse Împărate, Cuvinte Unule-Născut al Tatălui, Te-ai arătat Ucenicilor Tăi, fiind ușile încuiate, pacea Ta dându-le lor; iar ucenicului care se îndoia i-ai arătat semnele, zicându-i: Vino de pipăie mâinile și picioarele și coasta Mea cea nesticăcioasă. Iar el, încredințându-se, a grăit către Tine: Domnul meu și Dumnezeuul meu, slavă Ție!

Și acum... Preabinecuvântată ești...

Doxologia mare, ecteniile și otpustul.

În bisericile mănăstirești după apolisul Utreniei se cântă:

Slavă... Și acum..., Stihira Evangheliei, glas 1:

În munte mergând Ucenicii pentru înălțarea cea de pe pământ, înaintea lor a stat Domnul; și închinându-se Lui și învățând puterea ce s-a dat Lui pretutindeni, au fost trimiși în toată lumea, să propovăduiască Învierea cea din morți și înălțarea la ceruri; cu care a și făgăduit că va fi

împreună în veci, Cel fără de minciună, Hristos-Dumnezeu și Mântuitorul sufletelor noastre.

Să se știe că, începând din această zi slujbele sfinților ce se vor întâmpla în toate duminicile până la Duminica Tuturor Sfinților, se cântă la Pavecerniță, afară de slujba Sfântului Gheorghe, a Sfinților Constantin și Elena sau a hramului, care se fac după Tipic.

LA LITURGHIE

Să se știe că din duminica aceasta și până la Odovania Paștilor se face începutul Sfintei Liturghii cu: Hristos a înviat.. (de trei ori). La fel se face la începutul tuturor slujbelor.

La Fericiri se cântă Cântarea a 3-a și a 6-a, din Canonul Praznicului; după Vohod se zic troparul și condacul Praznicului.

Prochimenul glasul al 3-lea: Mare este Domnul nostru și mare este tăria Lui și priceperea Lui nu are hotar.

Stih: Lăudați pe Domnul că este bun.

Apostolul: Din Faptele Apostolilor (5:12-20) și Evanghelia de la Ioan (20:19-31).

CHINONICUL

Laudă, Ierusalime, pe Domnul, laudă pe Dumnezeuul tău, Sioane.

Începând din săptămâna care urmează, creștinii din lume vor posti miercurea și vinerea, iar monahii și luna. În toată perioada Cincizecimii, inclusiv în aceste zile de post, se dă dezlegare la paște, ulei și puțin vin.

Unele rânduieli monahale dau dezlegare la pește pentru monahi doar în ziua Înjumătățirii Cincizecimii și la Odovania Paștilor.